

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintrulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului
„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 64.

— Sibiu, Sambata 9/21 Augustu. —

1880.

Magiarii in armat'a comuna.

Inputarile facute armatei imperiale austriace de linia in press'a magiara nici-decum nu sunt noua, acelea inse in anulu acesta degenerara in brutalitati insoite de calumnii, dintre care amu relevatu si noi pe unele la timpulu seu. Puținele diarie militare cu „Wehrzeitung“ in frunte au respinsu multe din acelea, cu demnitate, dara si cu energi'a de ostasi adeverati; pe mai multe inse nu le-au afluat demne de a perde pe ele nici-unu cuventu. La vederea unoru frecari si urgii de natur'a acestora nu ne este permisu nici noue romanilor se remanemu indiferenti. Au nu si noi ne damu pe fiacare anu contingentulu nostru in sange si in bani la armat'a de linia, cá si la cea teritoriala?

„Unu oficiariu de rangulu inaltu, dupa nascere germanu, inse amicu alu magiarilor si cu dorere de anima pentru sórtea loru“, dete magiarilor in acésta cestiune unu respunsu, carui asemenea nu se mai vediușe pân acum. Acelu respunsu e compus in forma de epistola, adressata la redactiunea diariului republicanu „Egyetértés“ si publicata in Nr. 171 alu aceluasi. Respunsulu suna in traductiune asia:

„Budapest'a, 1880 Juniu 18. Prea stimat domnule redactoru! Am cititu primulu d-tale articlu de astadi. Nu voiu incepe de candu erá lupulu catielu, ci voiu intrá de a dreptulu in meritulu cestiunei.

Scii d-ta, de ce fuge junimea ungurésca — intielegu pe rass'a magiara — de armat'a de linia? Iti voiu spune. Condițiunea de oficiariu militariu este inpreunata in dilele nóstre cu multe fatige si cu mai multu studiu, cá se tacu aci de disciplin'a stricta. Rass'a magiara fuge de acésta; lenea frésca innascuta nu o lasa nici se invetie nici se ostenésca; fal'a sa (a gögje) nu suferu subordinatiune. Limb'a germana este numai pretestu, pentru-cá ori-care magiaru cevasi civilisatu scie nemtiesce, ii cauta se scia. Magiarulu vrea se fia numai domnu, de si tóta averea lui stá numai din siepte pruniori, caputulu si cismeles ponosite si petecite. Proprietariulu micu de câte 2—300 de jugere (pogóne),

de ar avea si siese feti, pe toti ii dá la gimnasiu in capital'a comitatului, dupa aceea la universitatea din Budapest'a, unde este multu mai cunoscutu in cafenele decâtu in salele de prelegeri. Preste unu anu doi, tata-seu sau nu se mai póte inganfá, sau cá pe fiu-seu l'au relegatu (ki csapták) si apoi se întórce acasa totu asia de magariu, precum a fostu candu s'a dusu. Ce se alege din elu? Unu strengariu, unu perde-vara cu Färbl, unu kortes, care cu ocașiunea alegerilor se vende la celu care'i dá mai multu; in fine mai tardiu se ruinédia cu totulu pentru vreunu postu de juratu sau de subprefectu, cu tóta famili'a sa misiélósa; finalulu este: defraudari, cambie (politie) falsificate, glontiu séu temnitia. In locu de acestea nu ar fi mai bine, daca la etate de 14 ani aru dá pe baiati in scól'a de cadeti, unde pentru plata de 10 di: diece florini pe anu, preste 5—6 ani s'ar alege din elu locotenentu?

Pentru plata anualá de 10 florini li se dá mancare, vestimente, educatiune; éra cei ce au stari si averi mai mari, cá se platésca 600 fl. pe anu, in academiile militare isi castiga o cultura mai inalta. Apoi asia preste cátiva ani nu aru mai bate venturi slave prin tabere, ci aru leganá stindarte frumóse unguresci. Sau cá magiarii astépta si acilea porumbii fripti, adeca ei astépta, cá oficiarii nemagiari se magiarisedie armat'a, — icii si — vicii se propage spiritu magiaru?

Domniata dici, cá si pučinii magiari cāti se afla in armata, se germanisédia. Fórté fresce; pentru-cá ce póte face unulu contra la o suta? Apuca-te si scrie dta in tóta septemana câte unu articlu, spre a indemná, desteptá, insufleti pe junimea magiara, inca si spre a o inspirá pentru armat'a comuna; las' se se inroledie in masse, in cete la regiménte; junimea magiara se imple liniile loru, unde se'si póta castigá nu numai páne si onóre, ci póte se face si servitiu eminentu patriei si natiunei sale; se constringa pe ostile magiare, cá se fia magiare. Ar fi tocma datori'a dtale cá omu de opozițiune, cá se inpingi pe tinerimea magiara in acésta directiune; pentru aceea dta totu ai potea se faci opozițiune.

Alelé, ce frumosu ar suná: Grafu Battyány

gubernatoru militariu in B.-Pest'a, ducele Pálffy in Pressburg, baronulu Vay in Temisior'a, grafu Teleky in Sibiu, gr. Széchenyi in Agram comandanti generali. Asia este? Daca inse nu sunt de acestia, ministrulu de resboiu ce alta póte se face, decâtu cá posturile acelea se le imple cu — ici — vici, cu Müller-i si cu Weber-i.

Locotenentulu are 600 fl. plata anualá, 200 pàna 300 fl. bani de quartiru si 100 fl. aequivallentu pentru servitiu de oficiariu, in suma 900 pàna la 1000 fl. Ve intrebú: unde póte se castige atáta unu junisioru de 20 de ani, indata dupa absolvarea studiilor sale in anulu de antaiu?

In Ungari'a sunt siése scóle de cadeti cu 2000 pàna la 2200 de studenti, dintre cari abia a patr'a parte sunt nascuti din Ungari'a, éra ceilalti vinu aici din Cislaitani'a, pentru-cá in cele 7—8 scóle de cadeti din acea parte a monarchiei nu incapu toti cāti se ceru la ele.

Asia dara onorabile domnu redactoru, iti recomandu dtale, agitédia, scrie articlii preste articlii in directiunea aratata de mine.

Pàna aci dn. generalu, carele scie se spele minunatu pe tranteri si pe lipitori cu sapunu de caramida.

Redactiunea lui „Egyetértés“ respunde la acelea infruntari fórté vigoróse, asia, cá fara a potea negá faptele, se încérca numai a le mai netedi si a le escusá cu alte acusari de ale sale ridicate contra nemtiloru, apoi inchiaie cu declaratiunea, care pe noi nu ne surprinde intru nimicu, adeca: natiunea magiara nu considera armat'a comuna de institutiune patriotica, ci de straina, éra in scólele de cadeti nu vrea se'si trimita tenerimea, din cauza cá in acelea sciintiele se propunu in limb'a germana, si — ce mai atáta vorba? „Noi incuragiamu si agitamu pentru armata magiara; éra scopulu acesta ilu vomu ajunge, pentru cá voimu se'lu ajungemu.“

Asia dicu magiarii.

Ce se dicemu noi romanii la acésta cestiune de inportantia extraordinaria? Ori-ce respunsu neamu da la ea, acela trebue se taie afundu in viitorulu natiunei si alu patriei nóstre comune. Nu scimu de ce parere sunt alti confrati ai nostrii in

Foisiór'a „Observatoriului“.

Despre documentele istorice

relative la monografi'a regimentului I romanescu granițariu de pedestrima din Transilvani'a.

Nu numai in istori'a regimentului II romanescu granițariu publicata de mine in anulu 1874, ci si cu ocașiunea scóterei la lumina a altoru documente istorice, imi descoperisem dorint'a de a vedea odata scrisa si monografi'a regimentului I romanescu, a carui comanda fusese la Orlatu, éra companiile sale erau intinse din asia numit'a Tíer'a Barsei, de lãnga Brasiovu, adeca dela comunele Tohanu si Tientiari, preste tíer'a Oltului inainte, pe lãnga regiunea Sibiului pãna in tíer'a Hãtiegului, de cãtra Banatulu Temisioréi.

Dupa 90 de ani petrecuti in servitiulu statului si alu Corónei; dupa vali de sange versatu intru apararea monarchiei, mai antaiu in resbóiele avute cu Prussi'a si cu Pórt'a otomana, dupa aceea 25 de ani cu prim'a republica a Franciei si cu Napoleonu I; in fine dupa catastrofele din anii 1848—9 care voru remanea pentru totdeauna epocali, regiméntele confinariu transilvane, atátu cele romanesci, cātu si cele secuiesci fusera desfiintate, de si din cause fórté diferitórié, totusi spre unulu si acelasi scopu, éra partile loru constitutive se prefacura in regiménte de linia.

Abia voru mai trece alte doue generatiuni si memori'a despre existenti'a acelor regiménte va mai remanea conservata inca numai in câteva traditiuni obscure, incurcate, pline de anachronismi, éra despre comandantii cei mai gloriosi, despre oficiarii, si ostasii cei mai bravi si mai heroici se va vorbi numai cá de nesce figure omenesci fabulóse, cu numele si cu faptele loru schimbate, confuse, incurcate. Dara o tractare cá acésta a partiei de poporatiune, care aparase pe compatriotii sei aprópe 100 de ani de teribil'a ciuma ori-

entale, de númeroșele bande hotiesci, care esiau cá din pamentu sub domni'a fanariotiloru din vecin'a Romania, ar fi nedemna de generatiunile ce le urmédia; ea ar fi totuodata o prea trista simptome de adormirea consciintiei publice, si unu testimoniu rusinatoriu de ingratitudine.

Nu asia au cugetatu betranii nostrii, anume acei carii au vietuitu si lucratu pe la inceputulu acestui secolu. Unu episcopu cá Samuulu Vulcanu, canoniculu Corneli, professorulu de drepturi si mai tardiu secretariu guberniale Ladislau Vajda, directorulu Istrate dela Naseudu, dupa-ce apucasera se védia, cum din regiménte de câte 4000 de ostasi scosi in Germani'a si Itali'a, nu se mai intorceau acasa uneori nici câte jumetate din ei, au castigatu, pe acelea timpuri cu mari greutati, celu pučinu atátea documente, in cātu compunendu-se din acelea o monografia, se se. conserve prin trens'a celu pučinu o parte mai insemnata a fapteloru bellice executate de cãtra regimentulu II care avea comand'a sa in Naseudu.

Nici literatii secui n'au prea ingrijitu de conservarea memoriei regimentelor in fiintiate din corpulu natiunei loru; numai cá de ani 20 încóce incepura unii a publicá documente, schítie, fragmente, se incercara in dilele din urma a compune si istori'a loru. Dara nepasarea altora nu ne escusa pe noi intru nimicu. Las' cá densii nutrisera dela inceputu o aversiune fórté mare cãtra acea institutiune militara numita granițariu, confinariu, limitanea, dumnealoru inse potu se scria acea istoria candu voru vrea, cá-ci le stau deschise tóte archivele; noi avem se ne castigamu documentele unulu câte unulu, intre greutati si adesea cu spese considerabili; dara trebue se infruntamu si acelea dificultati; ne suntemu datori cu acésta onórei si reputatiunei nóstre. Pe lumea acésta nu este nimicu mai umilitoriu pentru barbati, de cātu a trece de fricosi. Ce sperantia póte se puna statulu, monarchulu, poporatiunea, familiile fiacarora, insusi altariulu lui Ddieu, natiunea intréga, in barbatii unui poporu, pe care le place altora se'i insulte de ómeni plăca-fuga?

Noue romaniloru ni s'au intemplat si fatalitati de acelea, cātu in epoce mari, decisive, in campanii gigantice, pe candu se sfarmá câte unu batalionu romanescu intregu, la câte unu singuru punctu, toti cu puscatu si intiepaturi luate in fatia, in peptu si in capu, in lupte cá de fere selbatece, fara a scí pentru-ce se batu, de cātu numai pentru sanctitate juramentului si onórea stindardului, mai pe urma totusi apareau buletine, in care erá laudata tóta lumea pentru bravuri extraordinarie, éra despre ostasii romani nici unu cuventu.

In epoc'a in care ne aflamu, lucrurile s'au schimbatu spre mai bine in acésta privintia. Nicairi inpartialitatea si dreptatea nu sunt respectate mai multu, de cātu tocma in armat'a de linia a monarchiei. Martora se ne fia in acestu punctu literatur'a militara din dilele nóstre, istorii, monografii, biografii, critice militare apparu neincetatu, si nu este nici-unu regimentu, ale carui fapte bellice se nu se conserve cu mare grija in documente si memoriale. Preste acésta, dupa fiacare campania statulu majoru alu Maj. Sale supremului bellicuce aduna materialulu necessariu si compune istori'a critica a ei.

In anii din urma s'a ingrijitu si de compunerea istoriei pentru intrég'a sistema de aparare, cunoscuta sub numele de graniția militara. Fr. Vanicek, directoru gimnasialu in pensiune din confiniile croatice, luase asupra'si misiunea grea de a compilá materialulu si a scrie din acela istori'a, a carei lipsa se simtiá nu numai in armata, ci si mai virtosu in tóta partea inteligenta a poporatiunei granițariu, cātu tine dela Dal-mati'a pãna la fruntariile transilvane de cãtra Bucovin'a. Resultatulu labórei sale de mai multi ani a fostu unu opu vastu de patru volume, publicatu in limb'a germana sub titlu: Specialgeschichte der Militärgränze aus Originalquellen und Quellenwerken geschöpft. Wien 1875.

Tóte archivele respective s'au deschisu d-lui Vanicek pentru scopulu aci aratatu, incepédu dela alu ministeriulu centrale din Vien'a, dela archivele coman-

acesta cestiune; noi inse repetim vechi'a noastră convicțiune și dorința descoperită într-o serie de ani, în alte organe de publicitate, că și în acesta; era aceea este, că tinerimea noastră în locu de a se feri de statul militar, din contra se-lu caute și se-lu înbrașosiedie cât mai multi juniori. Baiati dela 14 ani înainte, căti pot intra în scóle de cadeti, se între, că se ésa oficiari; căti nu pot, se continue studiile cu lauda, se invetie limb'a armatei, și la momentul datu se se inroledie, că se se póta face totu oficiari. Se intielegemu odata, că astadi se cere invetiatura multa la statul militar; dara apoi inca scie cineva pentru-ce a invetiatu. Ai noștrii se mai inbuldiescu inca și până în dilele noastre totu numai la preotia, în unele comune câte trei și patru, că și înainte cu 50, cu 100 și cu 200 de ani, pre candu daca nu se renegau și nu se calvineau ori catholisau, li se inchideau tóte usile de înaintea nasului, sau li se trantea și usi'a în capu. Trebuie se ne inpartim tinerimea dupa unu metodu órecare; se nu mai facemu popa din junele, alu carui temperamentu este prea acomodat pentru a fi cavaleristu ori tunariu; se nu lasamu pe unu motoflete cu sange de brósca, că se innóte 16 ani prin studie, spre a se alege din elu unu popa, pe care nu-lu mai cunosci dintr'unu cismariu cărpaciu ori dintr'unu evreu desagariu, cu perulu și barb'a velvoiu; éra pe baiatii de spiritu, destepti, sprinteni și curagiosi, se nu-i torturamu în labirintulu legiloru, din care cine intra nu mai ese teafaru, nici se-i facemu hemorhoidari ai statului, ingropandu-i prin cele cancelarii și birouri ingrecate de atmosfera ce innéca, ci se ni-i inrolamu în armat'a imperiala, comuna la tóte poporale acestei monarchii, în armata, da, că se sbea în ei de timpuriu spiritu militar, conștiinta de valóre propria, personale, ambițiune nobila, pentru o gloria adevărata, ce se castiga cu sciintia reale și cu fatige demne de barbati, éra nu cu declamatiuni bombastice, nici cu palavre și minciuni, nici cu protecțiune de excelentie și eminenție. Tóta lumea de prin pregiurulu nostru ne injura și písédia la noi că la nisce snopi din aria; se mai invetiamu și noi a ne bate.

Transilvani'a.

— Blasiu, 19/7 Augustu. (Aniversari'a jubilara de ani 50). Diu'a de 6/18 Augustu are însemnătate întreita, anume pentru popórale de ritu orientale de ambele confessiuni din monarchi'a austro-ungurésca. Schimbarea la fatia (Transfiguratio) a Salvatorului lumei, dio'a nascerei imperatului și regelui Franciscu Josifu și schimbarea la fatia a monarchiei întregi, toema din 6/18 Augustu 1849 încóce, candu popórale ei începura se resufe mai usiuru în urmarea pacificarei, și serbara acea di cu bucuria, că-ci au fostu scapate de hidr'a anarchiei.

În comparațiune cu capitalele provinciiloru si cu alte cetati mari, Blasiulu este unu punctu prea modestu în mijloculu Transilvaniei; cu tóte acestea nu credemu se se fia serbatu acea di pe airea nici cu mai mare pietate, nici cu mai multa demnitate. În presér'a dilei castelulu metropolitanu și celelalte edificie publice, cum și private s'au iluminatu dupa usulu vechiu. În urmatóri'a di de duminica, Esce-

deloru militare din Agramu, Petrovaradinu și Temisiór'a până la ale regimentelor din graniti'a croato-slavóna și banatica. Numai archivele din Transilvani'a nu iau statu la dispozițiune, din care cauza numitul auctoru se și ocupa cu regimentele confinariu din Transilvani'a neasemenatu mai puțin, decâtu amu fi doritu noi. D. Vanicek inse și ori-care altu istoriografu de alta limba, ne póte întreba cu totu dreptulu: Voi nu aveti documente? nu sciti scrie? Totu altii se ve lege trecutul vostru de prezentu și de viitoriu? Nu v'ati mai saturatu de istoriile scrise pentru voi de către straini?

Până se ajunga generatiunea viitória, că se aiba istori'a critica și pragmatica a patriei întregi, trebuie se preparamu terenulu prin împlinirea partiala a lacunelor. Numai din parti se póte construi unu totu.

Militarisarea unei parti a poporului romanescu transilvanu și banatienu au avutu o influinta decisiva asupra educatiunii, prin urmare și asupra caracterului ei. Influiți'a disciplinei militare asupra locuitoriloru de ambele sexe se cunósce chiaru și în generatiunea ce succede dela 1851 încóce, dupa desființarea institutiunii aici la noi. Pe o comuna ce stetese sub arme 90 și respective 150 de ani, o cunosci și o distingi indat la intrare în trens'a, din tóte celelalte asia numite provinciale. Alta tinuta și alta portare în tóta privinti'a. Totu acelea comune au o influinta binefacatória asupra poporatiuniloru învecinate, inca și din altu punctu de vedere superioru. Comunele militarisate au trecut în statulu civilu cu fonduri și alte averi considerabili, candu din contra, cele din statulu civilu, atât sate cât și orasie mai mici, nu s'au alesu mai cu nimicu sub vechi'a administratiune feudalistica. Comunele militarisate deschidu mereu scóle și alte institute de cultura, inmul-

lenti'a Sa Domnulu arhiepiscopu și mitropolitu Ioanu Vancea celebrá s. liturgia asistatu de domnii canonici, cu alti membrii consistoriali, cu doi diaconi și unu anagnostu (lectoru). De și multimea studentiloru absentá în ferii, totusi chorulu compusu prea bine, înaltá serviciulu divin cu atât mai multu, cu câtu acustic'a bisericei catodrale ajuta fôrte bine pe cantareti și cu câtu în Blasiu se póta grija singulara de cultivarea cantariloru bisericesci. Sub decursulu oficiulu divin se cantá în trei restimpuri câte o strofa din himnulu imperatescu, éra dupa s. liturgia se cantá Te Deum (Marire întru cei de susu lui Ddieu) și rogatiunea imperatésca fu pronunțiată de către mitropolitulu pontificante în genunchi, afara din altariu, dinaintea usiloru imperatesci.

Dupa biserica rever. sa Domnulu prepositu Timoteiu Cipariu, de și încarcatu de ani 76 și cu sanetatea multu alterata, punendu-se în fruntea confratiloru sei, canonici, professori și alti honoratori, înaintara la resiedinti'a, unde dn. prepositu prin unu discursu plinu de idei salutare rogá pe Escel. Sa domnulu mitropolitu, că se nu lipésca a înaintá la prea înaltulu tronu devotamentulu homagiale alu clerulu și poporulu greco-catholicu, cum și credinti'a noastră în neclatit'a vointia a Majestatiei Sale c. et r. de a ni se face într tóte dreptate. Escel. Sa domnulu mitropolitu multamindu pentru acea frumósă manifestare a devotamentulu homagiale, observá în terminii cei mai caldurosi, că acesta este alu treilea jubileu alu monarchului nostru dela 1875 încóce, adeca alu domniei de 25 de ani, alu fericitei casatorii de argintu și acum alu etatiei de ani 50, dete apoi expresiune ferbintei sale dorintie, că M. M. L. L. se ajunga a celebrá inca și nunt'a de diamantu (de 75 ani). Cuvintele mitropolitulu fusera primite cu aclamatiuni întreite de Se traiésca.

Pe la 1½ óra urmă unu prandiu stralucitu, demnu de o di imperatésca, la care au participatu preste 70 de persóne, nu numai din locu, ci și din afara. Indata la începutulu mesei music'a întoná mai întâi himnulu imperatescu, dupa care urmara câteva piese romanesce.

Singurul toastu usitatu a se ridicá la dio'a monarchului, pronunțiatu de către domnulu arhiepiscopu și mitropolitu, fu primitu cu entusiasm. Preste totu, tonulu domnitoriu la mésa éra multu animatu și óresi-cum inspiratoriu de bucuria.

— Pe aici grânele nu numai sunt secerate, ci și carate, în parte și treierate pe unde se afla machine de treieratu, care sunt de mare folosu. Precum în tóta Transilvani'a, asia și în acestu tinutu de trei septemani avem mai totu dile ploiose. Atátu vinu câtu și papusioiu (cucuruzu) s'ar face multu și bunu, daca aru încetá ploile și aru veni câteva septemani caldurose.

Discurse parlamentare tinute în cestiunea agraria transilvana.

(Urmare.)

Siedinti'a din 8 Juniu 1880.

§. 8. „În urm'a cererei de comassare se defige pertractare în fati'a locului, si cu acésta ocaziune, judele pertractatoriu emissu, dupa ascultarea partideloru interessate, eruédia din oficiu, daca esistu conditiunile

tindu'si totuodata averile; comunele civili învecinate se uita la ele cu doru și isi tramitu pruncii pe la scólele celoru, care în comparatiune cu ale altóra, sunt cele mai bune. De nu aru mai fi alte cause grave, acésta una inca ar fi prea de ajunsu că se dorimu și regimentulu I romanescu din Transilvani'a o istoria buna.

Prin zelulu și generositatea unuia dintre barbatii noștrii cei mai distinsi, ne bucuramu până acuma de o colectiune decopiata din archivulu centrale militarulu dela Vien'a; dara se mai ceru celu puțin inca pe atâtea, pentru-că cineva se se încumete a se apucá de compunerea unei monografii demne de marele devotamentu și de sacrificiele câte a facutu poporatiunea regimentulu I în totu timpulu și cu atât mai virtosu în epocele cele critice ale patriei și ale monarchiei. În totu casulu, nu ne este noue permisul a lasá pe descendenti noștrii în nescintia despre trecutul militarulu alu desunumitei poporatiuni transilvane, si ar fi o adevărata rusine a nu scí de. ex. cine a fostu general en chef Crai de Craiov'a, care isi deschisese cale'a gloriósă cá colonelu alu regimentulu I, precum și căti oficiari de statu-majoru au esitu din sinulu acelei poporatiuni. Lunga ar fi seri'a barbatiloru carii si-au castigatu dreptu la recunoscenti'a patriei, a tronului și a noastră a toturor; de aceea me resumu și dicu: Se le puna acésta Asociatiune unu monumentu scrisu, neperitoriu, celu puțin prin indemn și incuragiare la adunarea de documente necesare la compunerea monografiei proiectate.

Sibiui în Juliu 1880.

G. Baritiu.

pentru ordonarea comassarei, și respective adevăratele motive ale comassarei partiale? (§. 7.)

„Partidele citate în regula, dar neinfatiosiate la pertractare, se considera că se invoiescu la comassare.”

„Pe bas'a declaratiuniloru partideloru si a datelor procurate, tribunalulu reg. decide asupra permissibilitatii comassarei, care decisiune se póte apelá la respectiv'a tabla regésca.”

„Apelatiunea la a treia judecatorie numai în acelu casu este admissa, daca tabl'a reg. va fi modificatu decisiunea judecatoriei prime.”

„Daca comassarea nu se ordonédia din acea cauza, că posesiunea celoru ce o ceru nu face mesur'a legala, după suplinirea acestui defectu se póte core de nou.”

Parteniu Cosma: On. Casa! Dupa §. acesta, în cestiunea de permissibilitatea comassarei cu abatere dela cestiunea de permissibilitatea regularei, se restringe dreptulu de apelatiune, în câtu numai în acele casuri se admite apelatiunea la forulu alu treilea, daca cele doué instantie n'au decisu asemenea.

Eu nu aflu acésta restringere nici cu scopu nici necesaria, mai virtosu acum, dupa ce s'a luat de cheia a permissibilitatii și averea celoru ce sunt sub tutela și curatela.

Restringerea se motivédia cu aceea, că este unu lucru fôrte simplu, că-ci este vorba mai multu de calculu, prin urmare nu este lipsa de atâtea apelatiuni; dar lucrulu totu nu e asia simplu, precum se afirma, pentru-că vinu a se socoti atâtea categorii de posesiuni, în câtu se voru ivi cestiuni de controversa, cari voru trebui pertractate.

Daca cestiunea acésta ar fi atât de simpla, precum se afirma aci, ar fi superflua și una apelatiune, dar, cumcă nici comisiunea nu o a consideratu de atât de simpla, dovedesce îngrejurarea, că §-fulu contemplédia și casuri de acele, în cari forurile nu voru judecă asemenea, pentru cari casuri și admite apelatiunea la forulu alu treilea.

Domnii deputati din Transilvani'a ne intimpina totudeauna cu aceea, că în Transilvani'a referintiele sunt atât de speciale, în câtu la acele nu se potu aplicá legile din Ungari'a și anume mai virtosu pentru aceea, că acolo referentiele sunt mai neregulate decâtu în Ungari'a.

Ei bine! Dacă referentiele de posesiune din Transilvani'a sunt mai neregulate decâtu cele din Ungari'a, urmédia logice, că se se admita celu puțin atâtea apelatiuni în Transilvani'a cu referentiele neregulate, câte se admitu în Ungari'a cu referentie mai regulate.

În Ungari'a după legea, la care s'a provocatu însusi dl. ministru în motivarea sa, adeca după §. 6 art. X: 1832 este admissa în asemenea cestiuni apelatiunea fără restringere; apoi totu dl. ministru dice mai departe, că este lucru naturalu, că în cestiunile de regularea posesiunii se se urmedie totu acele principii, cari au servitu de basa la art. X. §§. 6—10 din 1832/6.

Dreptu-aceea, considerandu că eri s'a mai amplificatu §. 6 cu adaogerea averei celoru ce sunt sub tutela și curatela, ceea ce nu éra de prevediutu, candu s'a stilisatu §. din cestiune; considerandu în fine, că constatarea averiloru acestora, pe lângă confusiunile ce domnescu la noi în cestiunile de ereditate și de carte funduara, va dá ansa la multe alegatiuni, mi iau voia a face unu amendamentu pentru admiterea apelatiunii și la forulu alu treilea fără restringere. Amendamentulu meu e urmatoriulu:

„În aline'a 3, după cuventulu „tabl'a regésca” se se puna urmatoriulu testu: „éra de acolo la Curi'a regésca că foru supremu intra dominium,” apoi celelalte cuvinte se se eliminedie, în care casu aline'a întreaga ar suná asia:

„Pe bas'a declaratiuniloru partideloru si a datelor procurate, tribunalulu reg. decide asupra permissibilitatii comassarii, care decisiune se póte apelá la respectiv'a tabla regésca, éra de acolo la Curi'a regésca că foru supremu intra dominium.”

Bokross Elek referentulu: On. Casa! Decisiunea adusa de Camera ieri, că posesiunea celoru ce sunt sub tutela și curatela se se socotésca la posesiunea celoru ce ceru comassarea, nu póte alterá faptulu, că pertractarea cestiuniloru de comassare se referesce exclusivu numai la constatarea simpla numerica a cantitatii de posesiune. Deci într'o atare cestiune decisiunea egala a doué instantie este o garantia atât de perfecta pentru integritatea procedurii, în câtu e cu totul de prisosu a mai sporí garantiile judecatoresci inca cu o apelatiune și a mai provocá prin acésta intardiarea procedurii. (Aprobati.)

Rogu deci pe on. Casa, se primésca testulu comisiunii.

Presidiulu: pune la votu testulu comisiunii și se primesce, prin acésta amendamentulu deputatulu P. Cosma cade.

Urmédia

Capitolulu IV.

Lucrarile pregatitoare.

§. 9. După intrarea în valóre a decisiunii, care permite segregarea urbariala a paduriloru, pasiuniloru și trestisieloru, proportionarea și comassarea, sau după ce s'a facutu în acésta privinti'a o înpaciuire înaintea judecatoriei, tribunalulu reg. esmite unu membru din sinulu seu pentru conducerea și îndeplinirea lucrariloru pregatitoare, și acela procede în tóte lucrarile pregatitoare de regularea posesiunii din oficiu și independentu.

Se primesce.

§. 10. Lucrarile pregatitoare sunt:

1. Referitoriu la segregarea urbariala a paduriloru, pasiuniloru și trestisieloru, precum și la proportionari:

a) mesurarea și calcularea teritoriala prin ingineriu, a teritoriului ce formédia obiectulu regularii;

b) procurarea datelor și dovediloru ce sunt de lipsa în sensulu legi pentru satorirea prestatiuniloru urbariale și a cheiei de proportionare;

c) clasificarea si estimarea eventualu necessaria;
d) autenticarea lucrarilor ingineriului.

2. La comasari:

a) statorirea esacta a hotarelor teritoriului de comasatu;

b) mesurarea si calcularea teritoriala prin ingineriu a posesiunei fiacarui individui;

c) clasificarea si estimarea, eventualu necessaria;
d) autenticarea lucrarilor ingineriului.

Daca exista vreo mapa de mai inainte folosivera despre posesiunea care formedia obiectulu regularii, proportionarii, sau a comasarii, si daca partile se inviescu a o primi de basa, intr'unu asemenea casu o mesurare de nou nu este de lipsa.

Daca intr'aceasi comuna deodata cu comasarea este in curgere si segregarea urbariala sau proportionarea, lucrarile pregatitoare trebuie facute deodata si combinate.

Ugron Gábor: La partea a doua a §. 10, care se referesce la comasare, se dice sub liter'a a) „Statorirea esacta a hotarelor teritoriului de comasatu.” La acesta propun eu se se mai adaoage: „mesurarea si calcularea prin ingineriu a intregului teritoriu.”

Motivulu este, ca e mai bine, daca teritoriulu se mesura mai inainte preste totu si numai dupa acesta individualmente, pentrucá numai astfelu póte fi mesurarea esacta si se póte constata cu siguritate esactitatea mesurarii partiale in cadrulu mesurarii generale.

Bokross Elek: Propunerea lui Ugron nu alteredia intru nimicu sistem'a paragrafului, contine inse dispositiuni prea speciale despre afacerile ingineriului, cari apartinu mai multu instructiunei generale ce se va emite in acesta privintia, deci este superflua; voiu se facu inse si eu o propunere reclamata de propunerea baron. Kemény Kálmán, primita eri si anume propunu:

„In §. 10 dupa liter'a a) a punctului primu se se puna sub liter'a b): „mesurarea si calcularea prin ingineriu a parceleloru de pamentu de printre paduri ce voru fi luate in schimb si a imobileloru (§. 8) oferite in loculu acestora.” In casu daca se primesce acestu punctu nou, va fi in locu de punctu b) punctu c), in locu de punctu c) punctu d), in locu de punctu d) punctu e).“

Presidiulu: pune la votu aceste doue propuneri si se primescu.

§. 11. „In cestiunile ce se voru ivi in decursulu lucrariloru pregatitoare, se aplica pertractarea judecatoreasca incuisitorica, in care nu au locu alegatiunile formale.

Neinfatiosierea partideloru citate in regula pre langa aretarea scopului pertractarii, nu impedece tinerea pertractarii.

Judele pertractatoriu este datoriu a incerca in tote cestiunile subversante o impaciuire intre partide si a introduce rezultatulu aceleia in protocolu. Daca impaciuirea nu va succede, declaratiunile partideloru referitoare la cestiunea controversa se iau la protocolu, era judele pertractatoriu procura din oficiu datele si dovedile necesarie, pentru lamurirea lucrului.

Se primesce.

§. 12. Asupra cestiuniloru controverse ce se voru escá in privintia ambularii si rectificarii mezuineloru, referitoare la teritiorele ce se afla sub segregare urbariala, proportionare si comasare, precum si in privintia sustinerei interinale a starii actuale a posesiunei ce formedia obiectulu proportionarii, judele pertractatoriu esmisu de tribunalu tine pertractare speciala dupa normele procedurii sumarie, si decide independentu cá foru de prim'a instantia.

In cestiunile aceste se observa tote normele art. de lege LIV: 1868 referitoare la procedura, la probe si la remediile de dreptu, cu exceptiunea renovarii processului, care nu este admissa in asemenea cauze.

Aceste cestiuni, ce sunt de a se pertractá separat, nu au influintia prorogatore (amanare) asupra cursului regularii si comasarii. (Va urmá.)

Sciri scolastice.

Gimnasiulu din Brasiovu 1879/80.

Program'a gimnasiului mare publicu romanu de rel. ort. res. si a celorlalte scóle secundare si primare impreunate cu acesta, din Brasiovu pe a. 1879/80 publicata de St. Josifu directoru si prof. coprinde: „Pentru ce trebuie se invetiamu noi carte?” discursu tinutu in 23 Sept. 1879 de conrectorulu dr. N. Popu, si sciri scolastice, din cari scótemu:

Scólele romane gr. or. din Brasiovu se intretinu de comun'a bisericesca a St. Nicolae din Schei si de cea din cetatea Brasiovlui. Ele sunt:

- gimnasiu cu 8 clase.
 - scól'a comerciala secundaria cu 3 clase.
 - scól'a reala infer. cu 4 clase.
 - scól'a primaria de baiati cu 4 clase si 1 paral.
 - „ „ de fete cu 5 clase.
 - scól'a de repetitiune pentru copiii si copilele dela 13—15 ani si scól'a pentru invetiaceii dela meserii.
- Dintr'aceste: gimnasiulu, scól'a reala, scól'a comere. si a 5 cl. a scólei de fete, sunt combinate la olalta, in cátu obiectele se propunu de aceiasi professori. La institutule aceste functionedia preste totu 23 professori, era la cele primarie si de repetitiune 9. Intregu corpu dela didacticu numera dára 32 individi.

Scolari au fostu:

a) In gimnasiu.									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Sum'a
inmatriculati	42	48	32	30	10	9	11	16	198
desertati	2	—	—	4	—	—	—	1	7
morti	—	—	2	—	—	—	—	—	2
remasi	40	48	30	26	10	8	11	15	189
romani:	toti scolarii din gimnasiu								
gr. orient.	31	39	29	27	9	9	11	14	169
gr. cat.	5	4	3	2	—	—	—	—	14
mosaici	6	5	—	1	1	—	—	2	15

b) la scól'a comerciala
cl. I 9, — cl. II 8 — cl. III 4 = 21

c) la scól'a reala
cl. I 35, — cl. II 31, — cl. III 13, — cl. IV 8 = 87.

d) la scól'a element. de copii
cl. I—IV din cari I si III cu despart. a) b) = 305

e) la scól'a de copile
clasele I—V preste totu = 190

f) scól'a de repetitiune
a) copii 27, — b) copile 63 = 90

g) scól'a de meseriasi
fu cercetata preste totu de = 20.

Sum'a toturoru tineriloru ce primira instructiune in scólele aceste: 917, cu 128 mai multi, cá in a. 1878/9.

Anulu s'a inchieiatu la gimnasiu, scól'a comere. si reala cu examene publice in 21—23 Juniu.

Esamenulu de maturitate s'a tinutu in 25 si 26 Juniu. Dintre scolarii clasei 8 au reportatu calculu generalu:

- 6 prea bine si deplinu maturu,
- 1 forte bine si deplinu maturu,
- 2 forte bine si maturu,
- 2 bine si maturu,
- 3 suficientu si maturu,
- 1 suficientu si maturu per majora,
- 1 relegatu pe unu anu.

Anulu venitoriu se incepe in 1 Sept. st. vechiu. Didactru in scól'a reala si gimn. inferioru 4 fl., — gimn. super. si scól'a reala 8 fl.; cei ce se inmatriculedia prim'a óra, mai platescu o taca de 2 fl.

Gimnasiulu din Naseudu 1879/80.

Program'a acestui gimnasiu coprinde la inceputu finea disert. d-lui directoru dr. P. Tanco „Despre puse-tiunea fisica a pamentului in sistem'a solara.” Dupa aceea urmédia sciri scolare, din cari estragemu urmatoarele:

Professori au functionatu preste totu 15.

Scolari au fostu:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Sum'a
inmatriculati	37	49	23	19	23	12	12	10	185
desertati	3	2	—	1	1	1	—	—	8
morti	—	—	—	—	1	—	—	—	1
gr. cat.	27	38	16	13	18	11	7	5	135
gr. or.	6	9	7	4	3	—	5	4	38
r. cat.	—	—	—	1	—	—	—	1	2
evang. lut.	1	—	—	—	—	—	—	—	1
se promovedia	16	38	17	17	16	11	12	10	137
repetiescu	18	9	6	1	5	—	—	—	39

Esamenele private de trecere s'au tinutu in 14—19 Juniu, era publice in 22 si 23. In 25 s'au cetitu clasificatiunile si inpartitu premie la 5 scolari din I, 6 II, 5 III, 3 IV = 19 scolari.

Esam. de matur. celu verbale fu in 28 Juniu sub pres. Rssmului Vicariu Gregoriu Moisilu „cá delegatu alu inspectorului supremu r. in Tranni'a II. Sa cons. regiu Alesandru Páll si alu ven. ordinariatu eppescu gr. cat. din Gherla.” Abiturientii au fostu 10, din cari se declara 1 rite maturu, 2 maturu cu lauda, 7 maturi.

Stipendiati: 1 din „fundatiunea anonima Doboc’a” — 2 din fundatiunea C. Alutanu; era comitetulu fonduriloru scolare din Naseudu a distribuitu la fiii de granitieri, parte cá ecuivalentu á conto convietului proiectatu, parte cá bani de carti, sum'a de 1310.50.

A. Fondulu spre ajutorarea scolariiloru in casu de morbu avuse unu restu activu de . . 1056.16 in decursulu anului a primitu (cá tace dela scolari, venitu de balu, ofertu dela „Aurora”) . . 288.09

Sum'a perceptiunei 1344.25

s'au spesatu pe medicamente 226.58

remane activu 1117.67

B. Bibliotec'a junimei avu perceptiuni . . 725.24

s'au cumparatu carti preste totu de 170.—

C. Fondulu pentru recuiseite si mater. de desennu avea cu inceputulu anului 261.84. Dela scolari s'au incassatu 264 fl. interese 13.20 sum'a 539.04

pentru recuiseite de desennu etc. spesati . . 114.08

remanu 424.96

(Dupa „Fóia scolastica“.)

O espositiune nationala industriala in Bucuresci.

(Urmare si fine.)

Grup'a V.

Producte brute séu lucrate ale industrie-loru extractive.

Class'a 22. Inpletituri de paie, papura si lemn, cosiuri (panere) de deosebite marimi si forme facute de rechita, papura, paie si lemnu despicatu, rogojini, cosinitie si ori-ce alte inpletituri.

Class'a 23. Pei si curele:pei tabacite (dubite). Teletinuri (jucht), mesini de óie vapsite cu lustru, mesini lucrate albu in pétra, cordovane, safianu de capre albe cu lustru, negre, verdi, rosii, galbene, pei de talpa de bou, de bivoli, burdufuri de apa si altele; hamuri de curele, capestre, guri de hamuri, capetiele, hatiuri, chingi, opritori, pofile (pogi); garbace, biciuri, siele, desagi, chimiruri etc. Blanarii diverse.

Class'a 24. Producte agricole (nealimentare) usioru de conservatu.

Materii textile: inuri si canepe melitiate si nemelitiate; lanuri de totu felulu: stogóse, tigae, barsana, merinóse etc.; gogosi de gandaci de matase.

Producte agricole intrebuintiate in industrie: plante oleiose, oleiuri diferite: de inu, de canepa, de nuca si altele; cera, resinuri, materii de tabacitu (dubitu) si de vapsitu (boitu), precum: brou, capritia arsa, lemnu galbenu si altele.

Grup'a VI.

Instrumente si produse ale artelor u suale.

Class'a 25. Fabricate de materii hranitoare: unelte de casiarie si laptarie ce se intrebuintedia la stâne, mai cu séma la munte, precum si cele de brutarie (pitatie); site, ciururi si orice alte scule servindu pentru fabricarea de mancaru.

Class'a 26. Maestrii de lemn si carutie; unelte de dogarie (butnarie) si de rotarie; unelte pentru torsu, tiesutu si depanatu. Modele de vehicule perfectionate.

Class'a 27. Ferarie, alamarie, aramarie si tenichigerie: diferite obiecte lucrate in tíera de maestri romani.

Class'a 28. Unelte de tiesutu si frangherie, fuse, furci cu róta, róta de trasu borangiculu, mosióre, raschitori si itie, spetédie, suveica etc. Sfóra, strénguri, franghii, otgóne de teiu si de canepa, si in fine totu ce privesce meseri'a tiesaturei si a frangheriei, din cele mai bine lucrate.

Class'a 29. Diferite produse de támplarii, dulgherii si cismarie.

Class'a 30. Florarie artificiala si diferite lucruri de mana.

Class'a 31. Croitoria barbatésca si femeiesca.

Class'a 32. Materia si procedari pentru fabricarea chibriturilor.

Class'a 33. Materia si produse de sapunarie si luminarie (coprinse si cele de cera).

Class'a 34. Materialu si produse de palariieri diverse.

Class'a 35. Instrumente si masine agricole perfectionate.

Grup'a VII.

Alimente (substantie hranitoare), própsete séu conservate.

Class'a 36. Fainarii: feliurite faine de grau, ordiu, secara, hrisca si porumbu (papusioiu). Din aluaturi: fidea, grisú, arpacasiu, bulguru, trahan'a, stelisióre, macaróne, etc.

Class'a 37. Materii grase: cervisiu, untu to-pitu, burdusiele si besici de brandia, casicavaluri, séu alesiu si alte lapturi si brandieturi.

Class'a 38. Carnuri si pesci: feliurite pastramuri, ghiudenuri, siunci, limbi, salamuri, muschi si orice alte carnuri ce se potu conservá. Pesci sarati, afumati si uscati.

Class'a 39. Conserve de fructe si legume.

Class'a 40. Dulcetiiuri si zaharuri: Diferite dulcetiiuri, paste de gutuiiu (chitonagu), pistilu de prune si alte fructe, zaharicale diferite, zaharu dela Chitil'a si Sascutu.

Class'a 41. Otieturi: de vinu, de trandafir, de tarhonu, etc.

Class'a 42. Beuturi fermentate. Vinuri de totu feliulu rosii si albe, pelinuri, bere, rachiuri si alcooluri, rumu, chirsii, etc. diferite lichoruri.

Grup'a VIII.

Metodele de stabilimente pentru scóle comunale, rurale, si locuintie tieranesce.

Class'a 43. Modele de scóle comunale rurale si de meserii, cu tote accesoriile lor.

Class'a 44. O locuintia tieranesca cu tote dependintiele.

NB. Afara de obiectele indicate mai susu, la espositie se primescu cu placere si se va recompensá ori-ce alte obiecte inventate si perfectionate de romani, precum si incercari descriptive asupra unor procedari relative la industrie.

Sciri diverse.

— (Diu'a aniversara a nascerei Ma-iestatiei Sale imperatului) s'au serbatu si aicea cu tota solemnitatea cuvenita. In presér'a dilei de 18 Augustu orasiulu au fostu iluminatu din propriulu indemn alu poporatiunei, era edificiele publice si diferite institutue au fostu decorate cu stindarde bi- si tricolore. Music'a militara au cantatu in piatia inaintea resiedintiei comandantului militar alu Transilvaniei F. M. L. de Bauer. In diminétia dilei de 18 Augustu s'au celebratu cu ceremonialulu indatinatu o solemnna missa de campania pe campulu de exercitiu. Dupa 10 óre s'au celebratu in tote bisericile Te-deum, la care pe rondu au asistatu autoritatile militare si civile.

In onôrea dîlei s'au datu mai multe prandiuri. Prandiulu asia numitu diplomaticu l'au datu si de astadata Escel. sa archiepiscopulu si mitropolitulu Mironu Romanulu, in decursulu caruia Escel. sa au si pronuntiatu trei toasturi oficiale si adeca celu pentru Maiestatea Sa imperatulu Franciscu Josifu I in limb'a germana, celu pentru Maiestatea Sa imperat'a Elisabet'a in limb'a ungureasca, era celu pentru Alteti'a imperiala principele de coróna in limb'a romanésca. Tóte aceste trei toast la semnalulu datu au fostu salutate prin câte-o salva de trei descarcaturi de tunu. In totu decursulu prandiului music'a militara a regimentului de inf. Nr. 31 a cantatu inaintea resedintiei mitropolitane.

Sér'a au fostu unu balu stralucitu si elegantu in sal'a dela „Imperatulu romanu“, datu de cátra casin'a germana.

Din partea municipalitatiei Sibiiului s'au impartitu 500 fl. la seraci, era soldatii intregi garnisone au primitu pre langa sold'a de o di, si o ratiune de vinu, totu prin munificentia cetatiei acesteia, alu carei caracteru distinctivu este mai multu militar decatu civilu, in urm'a considerabilei numeru de ostasi ce sunt garnisonati aicea si in giuru.

— (Demonstratiune anti-dinastica in Clusiu.) Cu ocaziunea iluminatiunei din sér'a de 17 Aug., generalulu austriacu Demel, stationatu in Clusiu si avendu locuinti'a sa privata in un'a din principalele strade, adeca in strad'a Turdiei interne, ilumina si densulu si isi decora balconele cu stindarde. Din cauza inse, ca intre acele stindarde nu se afla nici unu tricoloru ungurescu, ci numai colorile imperiale si bavarese, siovinistii din Clusiu i-au spartu d-lui generalu gemurile dela ferestrii. Acesta demonstratiune insultatore indreptata asupra unui generalu austriacu si a colorilor casei imperiale, este caracteristica si destulu de vorbitore despre spiritulu ce domnesce astadi intre ungurii esaltati prin propagandistii kosuthiani. Din ce in ce mai bine.

— (O noua mesura teroristica a guvernului ungurescu.) Prin unu decretu alu ministrului de comerci baronulu Kemény, Camera comerciala si industriala din Brasiovu, care ca tote camerele de comerci din monarchia este o corporatiune autonoma, au fostu dissolvata, era averea ei pusa subt sevestru, din cauza ca acesta camera aparandu'si dreptulu seu de autonomia, au refusat a implini ordinulu guvernului, prin care i se cerea, ca se dea o subventiune anuala de 200 fl. pentru scol'a industriala secuiesca din orasiulu Seps-Sz.-György. Se dice, ca guvernulu ungurescu nu s'ar fi multumindu numai cu atata, ci ca ar fi avendu de cugetu se mute camer'a comerciala dela Brasiovu la unu orasiu secuiescu. Ferice atunci de economii nostrii de oi, de lanarii si de toti comerciantii din Brasiovu. Prin acesta mesura Brasiovulu, care in tota Transilvania mai remasese singurul centru alu comerciului si alu industriei indigene, va fi decapitatu si redus la ceea ce este d. e. astadi Sibiiulu, adeca o cetate frumoasa si curata, pe ale carei piatie cresce erba verde.

— (Convocare.) Dómn'a Mari'a Cosm'a nasc. Dragosiu din Supuru, convoca Reuniunea femeiloru romane selagiene pe diu'a de 29 Aug. st. n. la o conferentia ce se va tine in Simleulu-Selagiului. Obiectulu principale ce se va pune la ordinea dilei, va fi stabilirea statuteloru. Dorimu successu completu dameloru din Selagiu intru ajungerea frumosului si nobilului scopu ce si-au propusu.

Post'a redactiunei.

— Gherl'a, 19 Aug. Dupa absentia de 2 septemani numai astadi ve potemu respunde. Epistol'a a doua primita. Cartea se primesce in conditiunile cunoscute.

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

17 Augustu st. n. in Sibiiu:

Grân, dupa cualitati	1 hectolitru fl.	7.60—8.60
Grân, amestecat	1 „ „	6.10—7.10
Secara	1 „ „	5.10—5.50
Papusiou	1 „ „	4.60—5.—
Ordiu	1 „ „	4.20—4.60
Ovesu	1 „ „	2.60—3.—
Cartofi	1 „ „	1.10—1.30
Mazare	1 „ „	6.50—7.50
Linie	1 „ „	11.—12.—
Fasole	1 „ „	6.—7.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	36.—38.—
Untura (unsore topita)	50 „ „	30.—32.—
Carne de vita	1 „ „	—46
Oua 10 de	1 „ „	—20

Nr. 2299—1880.

(23) 1—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendie de câte 84 fl. v. a. usuate de Ioanu Circ'a juristu absolutu si Teofilu Ratiu technicu absolutu; — pentru 3 stipendie de câte 63 fl. v. a. usuate de Alesandru Popu juristu, Justinu Colbazi medicinistu, si Juliu br. Popu gimnasistu; — si pentru 1 stipendiu de 60 fl. v. a. usuat de Aureliu Nemesiu farmacistu, tote din fundatiunea repausatului Dr. de medicina Simeonu Romantiai, parte devenite curatu vacante, parte declarate de atari pentru nelegitimarea despre progressulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu pe terminulu prefipu, prin acesta se escrie pana in **15 Septembre** a. c. st. n. concursu.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai acei tineri studenti romani pauperi, cari sunt nascuti in marele principatu alu Transilvaniei.
2. Cari din studie au calculi de eminentia si portare morale buna.
3. Dinpreuna cu auditorii de medicina si de jura aceia, cari se voru aplica la scientiele reali, precum tehnica, montanistica si silvanistica.
4. Dintre concurenti voru avea preferintia „ceteris paribus“ cei de origine nobili si consangeni piului fundatoriu.
5. Dela concurenti se cere, ca testimoniele scolastice alaturande la cererile lor concursuali, se le dea in origine ori in copia autentificata, se produca carte de botezu, — ér' atestatele de paupertate se fia proveidute cu subscrierea antistiei comunale politice si a parochului respectiv, si intarite cu sigilulu comunale si alu parochului, precum si cu subscrierea oficiului politicu de cercu, ér' in cetati si opide cu subscrierea parochului si a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfelu ajustate, se le subterna pana in terminulu prefipu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Datu in Blasiu, din siedinti'a consistoriale tinuta in 10 Augustu 1880.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2299—1880.

(24) 1—3

Escriere de concursu.

Pentru 1 stipendiu de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitului episcopu alu Fagarasiului Ioanu Bobu, usuatu de Marianu Peculea gimnasistu absolutu, prin acesta se escrie concursu pana in **15 Septembre** a. c. st. nou.

La acestu stipendiu potu concurge tineri studenti de nationalitate romana gr.-catholici, nascuti in Transilvania, cari au calculi de eminentia in studie si portare morale buna.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile lor concursuali instruite cu recerutele testimonie scolastice si atestate de botezu si paupertate, pe terminulu prefipu la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Din siedinti'a consistoriale tinuta in Blasiu la 10 Augustu 1880.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2299—1880.

(25) 1—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Petru Maioru, usuatu de Grigorie Maioru gimnasistu absolutu, prin acesta se escrie concursu pana in **15 Septembre** a. c. st. nou.

Competitorii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile lor concursuali instruite cu testimonie scolastice, atestate de botezu, precum si testimoniu de paupertate legale, pe terminulu prefipu, la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Dintre competitori, cei in relatiuni de consanginitate cu piulu fundatoriu voru avea preferintia.

Din siedinti'a consistoriale tinuta in Blasiu la 10 Augustu 1880.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2299—1880

(26) 1—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendie de câte 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Gavrilu Vaida si a consortei lui Elisabet'a Foliovicu, usuate de Emiliu Vaida juristu si Ioanu Vaida elevu la scol'a civile din Deesiu, declarate de vacante din caus'a nelegitimare despre progressulu facutu in studie in decursulu anulu scolasticu espiratu, prin acesta se escrie concursu pana in **15 Septembre** 1880.

La aceste stipendie potu concurge tineri studenti de nationalitate romana, cari au calculi de eminentia in studie si portare morale buna. Dintre concurenti voru fi preferiti consangenii piiloru fundatori.

Concurentii la aceste stipendie au de a-si tramite cererile lor concursuali instruite cu recerutele testimonie scolastice, atestate de botezu, de paupertate si

de consanginitate, pe terminulu prefipu, la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Din siedinti'a consistoriale tinuta in Blasiu la 10 Augustu 1880.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Nr. 2299—1880

(27) 1—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendie de câte 100 fl. v. a. din fundatiunea fericitului metropolitu Alesandru Sterca Siolutiu usuate de Aureliu Urzica gimnasistu si Flaviu St. Siolutiu, gimnasistu absolutu, si pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. totu din dis'a fundatiune, usuatu de Ilie Dancu repausatu de curendu, prin acesta se escrie pana in **15 Septembre** a. c. st. nou concursu.

Doritorii de a obtinea vre-unulu din aceste stipendie, au de a-si trimite cererile lor concursuali instruite cu testimonie scolastice, cu atestatu de botezu si cu testimoniu de paupertate dela antisti'a comunale, subscrisu si de parochulu locale si de cátra judele processuale respectiv, pe terminulu prefipu, la subsemnatulu consistoriu metropolitanu.

Blasiu din siedinti'a consistoriale tinuta in 10 Augustu 1880.

Consistoriulu metropolitanu gr.-cath. de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu.

Anuntiu literariu.

Au aparutu de subt tipariu si se afla de vendiare la *W. Krafft* in Sibiiu opulu:

Resbelulu orientalu ilustratu

de

Dr. A. P. Alessi si Massimu Popu.

Pretiulu eleg. legatu 8 fl.

Pe catu va mai ajunge inca marginitululu numeru de esemplarie din premiulu coloratu „Ocuparea Plevnei“ cumparatorii acestui opu ilu voru primi gratis, era cei cari voiescu a'lu avea incadrat, voru avea a mai plati 2 fl. 70 cr. v. a.

Paul Cieslar,

(28) 1

librariu — editoru in Graz.

UMRATH & COMP. in Bubna langa Prag'a, fabricanti de machine agricole

se recomanda prin specialitati premiate la expositiunea agricola din Prag'a in anulu trecut, cu pretulu celu de antai si renumite prin esecutarea lor forte solida, ambletu usioru, productivitate mare si treieratu curatu a

Macineloru lor de treieratu de mana si cu verteu

dela 1 pana la 8 poteri de cai seu boi, atatu locomobile catu si stabile. Mai incolo fabricamu in marimi diferite si de o constructiune probata:

Ciure pentru bucate, taiatore de paie, mori pentru sdrobotu etc. etc.

Cataloge ilustrate in limbile patriei, se tramitu gratuitu si franco. (20) 9—10

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumani.

Wilhelm's Allope de plante Schneeberg

alu lui

Franciscu Wilhelm, farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de jos.)

In decursu de 25 ani s'au probatu a fi de cea mai mare fortia vindecatore si usiuratore pentru morburile organeloru de respiratiune, pentru catarele gutleului si alu bronchielloru, tuse spasmodica, ragusiela, multe alte suferintie ale gutului si ale plumanilor.

Forte de recomandat este acestu sucu ca preservativu pe tempuri negurose si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositoru pentru copii si o necesitate pentru omenii cari suferu de plumani; era pentru cantareti si oratori in contra vocei inforate, seu chiaru in contra ragusieli, elu este unu mijlocu nedispensabilu. — Numeroase ateste probesa cele afirmate mai sus.

Se afla de vendiare in sticle a 1 fl. 25 cr. in Sibiiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher sen.

Onoratululu publicu se cera totdeauna specialu Wilhelm's Allope de plante Schneeberg, fiindu-ca acesta se produce singuru numai de mine, si de orece fabricatele puse la vendiare subt firm'a Iulius Bittner Allope de plante Schneeberg, sunt nisce imitatiuni nedemne, asupra caroru atragu deosebifa atentiune a publiculu cumpertoriu.

(2) 16—25

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.